Ar36e-19030424-01

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ
Ἐτησία ..... δρ. 15
Ἐξάμηνος ..... » 8

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
Ἐτησία ..... φρ.-χρ. 25
Ἐξάμηνος... » » 15

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
ΑΓΑΓΓΕΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΙΑΤΡΙΒΑΣ
ΙΔΙΑΙΤΕΡΑΙ ΣΥΜΦΩΝΙΑΙ
ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ 5 — ΛΕΠΤΑ — 5
ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ 138

ΕΜΠΡΟΣ

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Δ. ΟΙΚ. ΚΑΛΑΠΟΘΑΚΗΣ

ΕΤΟΣ Ζ' ΑΡΙΘ. 2332 — ΓΡΑΦΕΙΑ ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΡΙΘ. 1 — ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ Πέμπτη, 24 Ἀπριλίου 1903

ΤΑ ΧΘΕΣΙΝΑ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΔΙΑΚΟΥ

ΔΙΑ ΣΑΝΙΔΩΝ ΚΑΙ ΡΟΠΑΛΩΝ

Δὲν ἐχρειάζετο μεγαλοφυΐα οὔτε ἔκτακτος δύναμις θελήσεως, ὅπως ὁ Ἑλληνισμὸς ἀκολουθήσῃ τὸν δρόμον, ὅστις ἐπεβάλλετο αὐτῷ ὑπὸ τῶν περιστάσεων. Ἐχρειάζετο ἁπλῶς μόνον ἀνὴρ μὲ χαρακτῆρα. Διότι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐπροκειτο νὰ ἐπιτελέσῃ ἦτο τόσον γνωστὸν καὶ ἔχει τόσον εὐθείας καὶ καθαρὰς γραμμάς, ὥστε δὲν θὰ τὸν ἔθετεν εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ κουράσῃ τὴν ἐμπνευσίν του. Ἐὰν ἤθελε νὰ βαδίσῃ ἐμπρὸς δὲν θὰ κατέβαλλεν οὔτε τὴν στοιχειώδη πρὸς τοῦτο προσπάθειαν. Ἡ πνοὴ τοῦ Ἑλληνισμοῦ θὰ τὸν ὤθει ἀσυναισθήτως πρὸς τὸν δρόμον του. Ἀλλ' ἐφευρέθησαν ὅλαι αἱ μέθοδοι τῶν ἀναβολῶν καὶ τῶν παρελκύσεων, ὅλοι οἱ συνδυασμοὶ καὶ ὅλαι αἱ ἐπινοήσεις, αἵτινες ἠδύναντο ν' ἀπομακρύνουν πᾶσαν σκέψιν καὶ πάντα πόθον ἀπὸ τὸ καθῆκον τῆς στρατιωτικῆς ἀνορθώσεως. Ἠκούσθη ποτὲ, ὅτι τὴν ἐπομένην ἐνὸς ἀτυχεστάτου πολέμου, κατὰ τὸν ὁποῖον εἰς λαὸς φιλότιμος καὶ γενναῖος κατησχύνθη, δὲν γίνεται λόγος περὶ ἀνορθώσεως καὶ ἀνασυντάξεως Στρατοῦ, ἀλλὰ περὶ βελτιώσεως τῆς διοικήσεως; Τί ἔκαμεν ἡ Γαλλία τὴν ἐπομένην τοῦ Σεδάν; Τί ἔκαμεν ἡ Τουρκία τὴν ἐπομένην τοῦ πολέμου τοῦ 1878; Τί ἡ Ἱσπανία κατόπιν τοῦ Σαντιάγου; Ἠύξησαν καὶ ἐβελτίωσαν τὰς στρατιωτικάς των δυνάμεις. Ἐδῶ ὅμως οἱ ἄρχοντές μας ἐκήρυξαν φανερὰ ἀντίθετον πρόγραμμα. Καὶ πλὴν τοῦ μακαρίτου Γεροκωστοπούλου, ὅστις δημοσίᾳ καὶ σθεναρῶς ἐξέφρασεν ἐν Πάτραις τὴν γνώμην αὐτοῦ, οὐδεὶς πολιτικὸς ἄλλος διεμαρτυρήθη διὰ τοῦτο.

Ἀλλ' ἔμενε καὶ μία ἄλλη δύναμις ἀρτία, τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ χαντακώσουν. Αὕτη δὲ ἦσαν τὰ τρία θωρηκτά, τὰ ὁποῖα ἡ μεγαλορυία καὶ ὁ πατριωτισμὸς τοῦ Τρικούπη προσέπερον εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τὰ ἀφῆκαν λοιπὸν ἄνευ ἀντικαταστάσεως τῶν λεβήτων, οὕτως ὥστε νὰ ὑπάρχουν καὶ νὰ προκαλοῦν δαπάνας χωρὶς νὰ ἐκτελοῦν τὸν προορισμόν των. Καὶ ἐπειδὴ μεθ' ὅλην τὴν σοβαρὰν ταύτην ἔλλειψιν ἠδύναντο μ' ὅλα ταῦτα νὰ κινηθοῦν, διατηροῦσιν εἰς αὐτὰ τοῦ παλαιοῦ συστήματος τὰ τηλεβόλα, οὕτως ὥστε νὰ εἶνε ἀδύνατον ν' ἀντιμετωπίσουν ἐχθρικὸν πλοῖον. Διότι, μάθετε, **ὅτι ἀπέναντι τῶν νεωτέρων ταχυβόλων τὰ πυροβόλα τῶν ἡμετέρων θωρηκτῶν βάλλουν μέαν βολὴν ἐναντίον εἰκοσι καὶ μιᾶς!** Τί δὲ τολμοῦν νὰ λέγουν οἱ ἀπολογηταὶ τῆς στρατιωτικῆς ταύτης ἀποσυνθέσεως; Ὅτι ἀφοῦ τὸ ζήτημα τῆς Μακεδονίας θὰ τὸ λύσουν αἱ Δυνάμεις εἶνε ἄλως δευτερεῦον ἐὰν ἡμεῖς θὰ ἔχωμεν ἢ δὲν θὰ ἔχωμεν στρατόν. Ἐν τούτοις ἡ Ρωσία δωρεὰ ὅπλα εἰς τὸ Μαυροβούνιον καὶ φυσίγγια εἰς τὴν Σερβίαν. Ἐν τούτοις δίδει δάνειον εἰς τὴν Βουλγαρίαν καὶ τῇ παρέχει μυρίας ἐνθαρρύνσεις πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ στρατοῦ αὐτῆς. Μόνον οἱ μαλακισμένοι τῶν Ἀθηνῶν ἐγκέφαλοι, εἰς τοὺς ὁποίους συγκαταριθμοῦνται πολιτικοὶ τῆς πρώτης γραμμῆς ἔχουν τὴν γνώμην ταύτην. Τώρα δὲ, ὅτε ὁ κίνδυνος εἶνε ἐπὶ θύραις, ὅτε ἕκαστος αἰσθάνεται τὸ μέγα κενὸν ὅπερ ὑπάρχει περὶ ἡμᾶς, τώρα μόλις ἤρχισαν νὰ ἐννοοῦν τὸ σφάλμα των.

Τί καθιστᾷ τοὺς Βουλγάρους ὁρμητικοὺς καὶ μανιώδεις; Τί ἀποκλείει ἀπὸ αὐτοὺς πᾶσαν σκέψιν καὶ τοὺς μεταβάλλει εἰς ἄγρια θηρία; Τί ἀνυψοῖ αὐτοὺς ὑπεράνω τῆς Κυβερνήσεώς των καὶ τοῦ Ἡγεμόνος των; Τί καθιστᾷ αὐτοὺς περιφρονητὰς τῶν κινδύνων καὶ τῆς ἀγανακτήσεως τοῦ κόσμου καὶ τῶν τουρκικῶν λογχῶν; Τί εἶνε ἐκεῖνο ὅπερ μεταμορφώνει τοὺς μαθητὰς τῶν γυμνασίων καὶ τοὺς σχισματικοὺς διδασκάλους εἰς ἥρωας, κρατοῦντας ρεβόλβερ καὶ βόμβας δυναμίτιδος; Ὁ πατριωτισμός! Ναὶ ὦ Πανέλληνες! Ὁ πατριωτισμός, ὅστις ἐξέλειπεν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Αὐτὸ λοιπὸν τὸ αἴσθημα πρέπει νὰ τὸ ἀνακαλέσωμεν καὶ νὰ τὸ ἐξεγείρωμεν εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς τοὺς ἄλλους. Δὲν εἶνε μόνον θετικὸν καθῆκον, ἀλλὰ ἀπορρέον εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τὰς παραδόσεις καὶ τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν δόξαν τριῶν χιλιάδων ἐτῶν, ἀλλ' ἀπὸ στοιχειώδες καθῆκον ἀμύνης. Τῆς Μακεδονίας χαμενμένης, ὁ Ἑλληνισμὸς ἀπώλετο. Καὶ ἡ Μακεδονία κινδυνεύει νὰ χαθῇ. Ὅσοι παρακολουθοῦσι μετὰ προσοχῆς τὰ συμβαίνοντα καὶ ὅσοι ἀνέγνωσαν εἰς τὸ «Ἔμπρὸς» τὰς ἀφηγήσεις τοῦ κ. Ἀγγέλου Σακελλαρίου, θὰ ἐννοήσουν ὅτι ἐὰν ἀρήσωμεν τοὺς Βουλγάρους ἡσύχους εἰς τὸ ἔργον των, ὅλος ὁ Ἑλληνικὸς πληθυσμὸς τῶν χωρίων τῆς Μακεδονίας ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν τῆς δολοφονίας θὰ περιέλθῃ εἰς χεῖρας τῆς βουλγαρικῆς Ἐξαρχίας. Καλούμεθα λοιπὸν πάντες εἰς διπλῆν ἐνέργειαν. Εἰς στρατιωτικὴν παρασκευὴν καὶ εἰς δραστηριωτέραν καὶ μᾶλλον πρακτικὴν ἄμυναν ἐν Μακεδονίᾳ. Καὶ τὴν ἐνέργειαν αὐτὴν καὶ τὴν ἄμυναν ταύτην δὲν πρέπει νὰ τὴν ἀναλάβουν μόνον ὅσοι πρωτοστατοῦσι συνήθως εἰς τοιαύτας ἐνεργείας. Πρέπει νὰ τὴν ἐμπνεύσωμεν καὶ νὰ τὴν ἐπιβάλωμεν εἰς τὰς Κυβερνήσεις καὶ εἰς ὅλους τοὺς δυναμένους διὰ τῆς βίας. Νὰ τοὺς κάμωμεν πατριώτας διὰ τῆς βίας. Νὰ τοὺς καταστήσωμεν δραστηρίους θέλοντας καὶ μή. Νὰ μὴ ὑπάρχῃ ἄλλη διέξοδος καὶ σωτηρία δι' αὐτοὺς ἀπὸ τὴν ἔντιμον καὶ εἰλικρινῆ ἐργασίαν ὑπὲρ τῆς ἀνορθώσεως τοῦ Στρατοῦ καὶ τοῦ Σχολείου καὶ τὴν ἐργασίαν ὑπὲρ τῆς Μακεδονίας. Ἂς φυτρώσουν καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα ἀπέραντα δάση σανίδων καὶ ροπάλων καὶ ἂς σεισθοῦν ἀπειλητικῶς ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς ἐκείνων, οἵτινες δύνανται καὶ δὲν θέλουν νὰ συνεισφέρουν τὰς προσπαθείας των εἰς τὸν ἅγιον ἀγῶνα ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας. Προκειμένου ἡ Ἑλλὰς νὰ ταφῇ ζῶσα, προτιμώτερον νὰ συντρίψῃ τὰς κεφαλὰς ἐκείνων, οἵτινες διὰ τῆς ἀδιαφορίας καὶ τῆς ἀνειλικρινείας ὀρύσσουν βαθὺν τὸν λάκκον της.

ΑΡΘΡΟΝ
ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΕΥΓΕΝΟΥΣ ΡΩΣΙΔΟΣ

Τὸ ἑξῆς ἄρθρον ἐδημοσιεύθη εἰς ρωσικὴν ἐφημερίδα τῆς Πετρουπόλεως.

Τὸ σχέδιον τῶν διὰ τὴν Μακεδονίαν προωρισμένων αὐστρορωσσικῶν μεταρρυθμίσεων εὐχαριστοτέραν ἐντύπωσιν ἐνεποίησεν εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ἢ εἰς τὰς λοιπὰς βαλκανικὰς ἐθνότητας. Ἐκάστη δικαία ἐπέμβασις ὅσον ἀφορᾷ τὴν Μακεδονίαν, δὲν δύναται νὰ μὴ ἀποβῇ πρὸς ὠφέλειαν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Σήμερον ἀσμενίζονται πως νὰ λέγωσιν ἐν γένει, ὅτι ἡ Μακεδονία κατοικεῖται ὑπὸ Βουλγάρων, Σέρβων, Ἀλβανῶν, περὶ δὲ τῶν Ἑλλήνων σιωπῶσιν. Ἐν τούτοις διατί, παρὰ τὴν θρησκευτικὴν ἐνέργειαν τοῦ Βουλγαρικοῦ κομιτάτου, δὲν κατώρθωσε τοῦτο νὰ ἐξεγείρῃ τὴν Μακεδονίαν εἰς γενικὴν ἐπανάστασιν, ἐν ᾧ κατὰ τὸ 1821, κατὰ τὸν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος πόλεμον, ὁλόκληρος ἡ Μακεδονία εὑρίσκετο ἐπὶ ποδὸς, κατὰ δὲ τὸ 1854 ὅτε ἡ Ἑλλὰς μόλις ἀπελευθερωθεῖσα, ἠγέρθη ὑπὲρ τῆς Ρωσσίας, ἡ Μακεδονία καὶ ἡ Ἤπειρος ἐξωπλίζοντο, τὸ κίνημα δὲ κατεστάλη μόνον διὰ τῆς ἐκ τῆς Τουρκίας πιέσεως, ἥτις τὴν Ἑλλάδα ἠνάγκασε νὰ σιωπήσῃ ἡ Εὐρώπη δι' τοῦ ἀπὸ θαλάσσης ἀποκλεισμοῦ καὶ τῆς ἀποβιβάσεως εἰς Πειραιᾶ τῶν γαλλικῶν στρατευμάτων;

Ἀφ' οὗ χρόνου ἐδημιουργήθη ἡ Βουλγαρικὴ ἡγεμονία, βλέπομεν πάν τοὐναντίον ἡ Μακεδονία οὐδ' ἔπαξ ἐγείρεται ἐναντίον τῶν Τούρκων, ὑπομένει δὲ τὸν τουρκικὸν ζυγὸν ἀγογγύστως καὶ ἀμεμψιμοίρως. Ἡ λύσις τυγχάνει λίαν ἁπλῆ. Οὔτε οἱ Σέρβοι τῆς Παλαιᾶς Σερβίας καὶ τοῦ βιλαετίου τῶν Σκοπείων, οὔτε οἱ Ἕλληνες τῶν βιλαετίων Μοναστηρίου καὶ Θεσσαλονίκης ἔχουσιν ἐνδιαφέρον τι ἐξ ἐξεγέρσεως ἐναντίον τῶν Τούρκων, ἵνα ἁπλῶς περιπέσωσιν εἰς ἄλλον ξενόφυλον ζυγόν. Ἡ Τουρκία παρέχει τοῖς ὑπηκόοις αὐτῆς ἐλευθερίαν πίστεως καὶ γλώσσης, τὸ προνόμιον δὲ τοῦτο τόσον ἐκτιμᾶται ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ὥστε εἶνε ἕτοιμοι νὰ ὑποστῶσιν οἱασδήτινας πιέσεις τῆς τουρκικῆς διοικήσεως, πάντας τοὺς φόρους, πᾶσας τὰς ἀδικίας καὶ πάντα τὰ τῆς αὐθαιρεσίας βάρη.

Ἀκαταγώνιστα ἐπιχειρήματα

Ἐὰν ἡ Μακεδονία ἦτο βουλγαρική, θὰ ἔκλινε βεβαίως πρὸς τὴν Βουλγαρίαν, τὸ δὲ Κομιτάτον θὰ εὕρισκεν ἐν αὐτῇ ἀπίχηστον πατριωτικὴν, χωρὶς νὰ εὑρίσκηται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ προσφύγῃ εἰς τρομοκρατικὰ καὶ ἐκβιαστικὰ μέτρα. Πράγματι ἐν Περλεπῇ, Μελενίκῳ καὶ τοῖς βορείοις μέρεσι ἀπὸ τῆς Στρωμνίτσης μέχρι τῶν βουλγαρικῶν συνόρων, οἱ Βούλγαροι ἀριθμητικῶς ὑπερτεροῦσι, ἐκεῖ δὲ οἱ κάτοικοι συμμετέσχον εἰς τὰς δολοπλοκίας τοῦ Κομιτάτου, συνεταράχθησαν, ἔκρυπτον τὰ μέλη αὐτοῦ καὶ τὰς ὁρδὰς τῶν κακούργων, ἀκριβὰ δὲ ἠγόρασαν τὴν διαγωγὴν των παρὰ τῆς τουρκικῆς δικαιοσύνης. Ἀπώτερον ὅμως, ἐν ταῖς περιφερείαις Μοναστηρίου καὶ Θεσσαλονίκης οἱ συνοικισμοὶ οὐ μόνον οὐδαμῶς μετέσχον τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Κομιτάτου, ἀλλὰ καὶ φοβοῦνται αὐτὸ μᾶλλον ἢ τοὺς Τούρκους καὶ δὲν ὑποχωροῦσι πρὸ τῶν ἀπειλῶν του· τοῦτο δὲ, διότι ἐν τοῖς μέρεσι τούτοις ἐπικρατεῖ τὸ ἑλληνικὸν στοιχεῖον, οἱ δὲ Βούλγαροι ἀποτελοῦσι μηδαμινόν τινα ἀριθμόν. Τὸ αὐτὸ παρατηροῦμεν καὶ ἐν τῷ βιλαετίῳ Σκοπείων.

Ἀξιόλογοι λεπτομέρειαι

Παρὰ τοὺς ἐκβιασμοὺς τῶν μελῶν τοῦ κομιτάτου, ἐκεῖ οὔτε ἐκήρυξεν, οὔτε δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἐπανάστασις, διότι ἡ χώρα κατοικεῖται ὑπὸ Σέρβων, οἵτινες οὐδὲν συμφέρον ἀναμένουσιν ἐκ τῆς πρὸς τοὺς Βουλγάρους προσηλώσεως. Οὔτω λοιπὸν μολονότι πανταχοῦ τῆς Μακεδονίας δυναμὲν ν' ἀπαντήσῃ τις Ἕλληνας, Βουλγάρους καὶ Σέρβους, ἕκαστος τούτων τῶν λαῶν συνεκεντρώθησαν κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον: Οἱ Σέρβοι ἐν τῇ Παλαιᾷ Σερβίᾳ καὶ τῷ βιλαετίῳ Σκοπείων, ἔνθα ζῶσιν ἐπίσης καὶ Ἀλβανοί· οἱ Ἕλληνες ἐν τοῖς βιλαετίοις Μοναστηρίου καὶ Θεσσαλονίκης ὅθεν οὐ μόνον ἀσυγκρίτως καὶ ἐπιβλητικῶς ὑπερτεροῦσι τῶν λοιπῶν, ἀλλὰ καὶ ἀποτελοῦσι τὴν μᾶλλον μεμορφωμένην τῶν κατοίκων τάξιν. Ἡ καλλιέργεια τῆς γῆς, ἡ ἐκιστήμη, τὸ ἐμπόριον, ἡ βιομηχανία, διάφορα ἐπαγγέλματα καὶ τὸ ναυτικὸν, πάντα ταῦτα εὑρίσκονται εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων Οἱ καθηγηταί, οἱ ἰατροί, οἱ θεολόγοι, οἱ συγγραφεῖς, πάντες εἶνε Ἕλληνες. Οἱ Βούλγαροι εἶνε συγκεντρωμένοι, ὡς εἴπομεν ἤδη, περὶ τὴν βορείαν γωνίαν τοῦ βιλαετίου Μοναστηρίου.

Ἀριθμητικὴ σύγκρισις

Ἐμβλέψωμεν εἰς τὰ δεδομένα τῆς στατιστικῆς καὶ θὰ ἴδωμεν, ὅτι ὁ ἐν Μακεδονίᾳ συνοικισμὸς ἀποτελεῖται ἐκ δύο ἑκατομμυρίων καὶ ἑκατὸν χιλιάδων κατοίκων, ἐκ τούτων **700,000 εἶνε Ἕλληνες, 600,000** Μωαμεθανοί, ἀνήκοντες τὸ πλεῖστον οὐχὶ εἰς τὴν τουρκικὴν φυλὴν, ἀλλὰ εἰς τοὺς εἰς τὸν Ἰσλαμισμὸν μεταστάντας Ἕλληνας καὶ Ἑβραίους, 600,000 Σλάβοι, Βούλγαροι ἅμα καὶ Σέρβοι δημοῦ λαμβανόμενοι, 100,000 Ἀλβανοὶ καὶ 100,000 Ἑβραῖοι. Κατὰ τὰς τουρκικὰς στατιστικὰς, ὡς πρὸς τὴν πληρωμὴν τῶν φόρων ἐν τοῖς βιλαετίοις Θεσσαλονίκης καὶ Μοναστηρίου ἀναλογοῦσι τρεῖς **Ἕλληνες πρὸς ἕνα Βούλγαρον.** Οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι ἐπεξηγοῦσιν ἡμῖν, διατὶ ἐν Ἑλλάδι μένουσιν εὐχαριστημένοι ἐκ τῶν μελλουσῶν νὰ ἐφαρμοσθῶσι μεταρρυθμίσεων, αἵτινες θὰ εὐκολύνωσι τὸ πλεῖστον, καὶ σεβαστότερον τῶν κατοίκων νὰ ἀναπτύξῃ ἐλευθέρως νὰ ἀναπτύσσηται εἰρηνικῶς. Ἐν τούτοις τὸ Ἑλληνικὸν ἐν Μακεδονίᾳ στοιχεῖον δὲν ὑπερτερεῖ μόνον ἀριθμητικῶς τῶν λοιπῶν.

Οἱ **Ἕλληνες εἶνε φορεῖς τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως,** τοῦτο δὲ ἀποδεικνύει ἡμῖν οὐ μόνον ἡ στατιστικὴ τῶν σχολῶν κατὰ τὴν ἑλληνικὴν ἔκδοσιν, τὴν ἐν χρήσει ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Ἐξωτερικῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ στατιστικὴ τῆς βουλγαρικῆς ἐξαρχίας. Κατὰ τελευταίαν ταύτην ὁ ἀριθμὸς τῶν ἑλληνικῶν σχολῶν ὑπερτερεῖ σχεδὸν κατὰ τὸ διπλάσιον τοῦ τῶν βουλγαρικῶν, ἔτι δὲ μείζων διαφορὰ ὑφίσταται μεταξὺ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν τῶν φοιτώντων εἰς ἀμφοτέρας. Ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς σχολαῖς εἶνε τρὶς τοὐλάχιστον πλείονες ἢ ἐν ταῖς βουλγαρικαῖς. **Ἐν τοῖς Βιλαετίοις Μοναστηρίου καὶ Θεσσαλονίκης οἱ Ἕλληνες μαθηταὶ ἀριθμοῦνται εἰς 55,933, οἱ δὲ Βούλγαροι εἰς 19,349·** Ἕλληνες δὲ διδάσκαλοι ὑπάρχουσιν 1,345 ἀπέναντι 917 Βουλγάρων τοιούτων. Μεθ' ὅλην δὲ τὴν πενίαν τῶν κατοίκων τῆς Μακεδονίας, οἱ Ἕλληνες εἶνε ἀρκούντως πολυάριθμοι, ὥστε νὰ συντηρῶσιν εἴκοσι καὶ τρεῖς ἀρχιεπισκοπάς, ἐνῷ οἱ Βούλγαροι ἔχουσι μόνον πέντε. Ἐν Μοναστηρίῳ, ἐν Σκοπείοις καὶ πλησίον νῶν βουλγαρικῶν συνόρων, ἐν Μελενίκῳ, ἐν Νεβροκόπῳ καὶ ἐν Στρωμνίτσῃ.

Πάντα ταῦτα ἀναγκάζουσι καὶ ἄκοντας νὰ διερωτῶμεν ἑαυτοὺς, διατὶ καὶ ποῦ βασιζόμενοι ἐκλαμβάνουσιν ἐν Βουλγαρίᾳ — καὶ ὁ ἐπ' αὐτὴν εὐπίστως βασιζόμενος ρωσσικὸς τύπος — τὴν Μακεδονίαν χώραν βουλγαρικὴν; Ἰδοὺ οἱ ἀριθμοὶ καὶ τὰ ἐθνογραφικὰ διδόμενα ἀντιλημμένα, φθὶ ἀπὸ ἐχθρικῆς τοῖς Βουλγάροις πηγῆς, ἀλλ' ἀπὸ αὐτῆς τῆς ἰδίας αὐτῶν ἐξαρχικῆς καὶ συμπίπτοντα πρὸς τὰ τοῦ Γάλλου Βεράρ καὶ τὰ τῶν Τούρκων, ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἀριθμὸν τῶν κατοίκων.

Ἀπαράγραπτα δικαιώματα

Καὶ ὅμως πάλιν τὸ ἐν Μακεδονίᾳ ἑλληνικὸν κῦρος δὲν βασίζεται μόνον ἐπὶ τῆς ἀριθμητικῆς ὑπεροχῆς. Στερεὰς καὶ ἀκλονήτους αὐτοῦ βάσεις θὰ εὕρωμεν ἐν τῇ ἀρχαιολογίᾳ, ἱστορίᾳ καὶ θρησκείᾳ. Καὶ οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Γερμανοὶ βυζαντιολόγοι καὶ ὁ ἡμέτερος καθηγητὴς Οὐσπένσκη, ἡ κορυφὴ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ρωσσικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς — χωρὶς νὰ εἴπωμεν καὶ περὶ τοῦ Λαμπάκη, τοῦ προέδρου τῆς ἐν Ἀθήναις ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας —, πάντες οὗτοι θὰ εἴπωσιν εἰς ὑμᾶς, ὅτι ἡ Μακεδονία εἶνε κατάμεστος ἱστορικῶν μνημείων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐπιγραφῶν ἐν ἑλληνικῇ γλώσσῃ, πλήθους ἑλληνικῶν ναῶν, ὧν τὰ ἐρείπια καὶ νῦν ἔτι ἀποκρύπτουσιν οὐχὶ ὀλίγα κειμήλια διὰ τοὺς ἐρευνητάς. Ὀλίγαι λέξεις θὰ ἀρκέσωσιν, ὅπως ἀναφέρωμέν τι ἐκ τῆς μακεδονικῆς ἱστορίας.

Πρὸς τὰ νότια τῆς Μακεδονίας παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Ὀλύμπου εἶνε ἡ χώρα ἡ χρησιμεύουσα ὡς τὸ πρῶτον λίμενον τῆς ἀρίας φυλῆς τῶν Δωριέων· ἐντεῦθεν ἐξαπλοῦνται καθ' ἅπασαν τὴν Μακεδονίαν, μεταβαίνουσιν εἰς τὴν Ἤπειρον καὶ τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' οἱ θεοί τῶν οὐδέποτε παύουσιν ὀνομαζόμενοι ὀλύμπιοι καὶ ὁ ἀγάνιφος Ὄλυμπος παρά τε τῷ Ὁμήρῳ καὶ κατὰ τοῖς ποιηταῖς μένει καν' ἐξοχὴν ἕδος τῶν θεῶν ἐπὶ αἰῶνας στεφόμενον διὰ τῶν ἀκτίνων τῆς ἠοῦς τῆς ἑλληνικῆς ποιήσεως καὶ τοῦ πατριωτισμοῦ.

Ἐν Μακεδονίᾳ τὸ φεουδαλικὸν σύστημα διεδέξατο ἡ μοναρχία, ἀείποτε μαχομένη πρὸς τοὺς βαρβάρους ἐπὶ τῶν ὁρίων τοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους. Κατὰ τὸν Δ' π. Χ. αἰῶνα ἐπὶ τοῦ βασιλέως Ἀρχελάου ὁ ἑλληνικὸς πολιτισμὸς ἀναπτύσσεται εἰς τὸν ὕπατον βαθμὸν, οἱ δὲ Ἕλληνες φιλόσοφοι εἶνε οἱ ἄριστοι τῶν ξένων παρὰ τῇ Μακεδονικῇ αὐλῇ. Ὁ Φίλιππος ὁ Μακεδὼν, ὁ ἀμίμητος οὗτος διπλωμάτης συνενοῖ ὑπὸ τὸ σκῆπτρον αὐτοῦ πᾶσας τὰς φιλελευθέρους ἑλληνικὰς δημοκρατίας ὄχι τόσον διὰ τῆς δυνάμεως τῶν ὅπλων, ὅσον διὰ τῆς ἰδίας σοφίας καὶ τοῦ ἀτομικοῦ γοήτρου. Ὁ υἱὸς ἐκείνου Ἀλέξανδρος ὑποτάσσει πᾶσαν τὴν Ἀνατολὴν διὰ τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ ἐπὶ αἰῶνας ὁλοκλήρους ριζοβολήσαντος ἐν ταῖς χώραις ἐκείναις, δι' ὧν διῆλθεν ἡ δύναμις τῆς βασιλείας του ὡς μετέωρον φωτεινόν.

ΚΟΜΙΣΣΑ ΙΝΑ ΚΑΠΝΙΣΤ

(Ἕπεται τὸ τέλος)

Η ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΙΣ ΤΟΥ κ. ΓΡΟΥΠΑΡΗ

Χθεσινὸν τηλεγράφημα ἐκ Κων)πόλεως πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν ἀνήγγειλεν, ὅτι προχθὲς τὴν πρωίαν ὁ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἡμέτερος πρέσβυς κ. Γρυπάρης συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ προσωπικοῦ τῆς Πρεσβείας καὶ τοῦ Γενικοῦ Προξένου κ. Φιλωνος, μετέβη εἰς τὸ Γιλδίζ καὶ παρουσιάσθη ἐνώπιον τοῦ Σουλτάνου ἐπιδώσας τὰ διαπιστευτήρια αὐτοῦ.

Εἰς τὸν κ. Γρυπάρην ἐγένετο ὑποδοχὴ ἀγαρδιωτάτη ἐκ μέρους τοῦ Σουλτάνου, ὁ ὁποῖος ἐδέχθη τὸν Ἕλληνα πρεσβευτὴν διὰ πολλῶν φιλοφρονήσεων καὶ δι' ἐκτάκτων τιμῶν.

Μετὰ τὴν ἐπίδοσιν τῶν διαπιστευτηρίων του, ὁ κ. Γρυπάρης ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου εἰς ἰδιαιτέραν ἀκρόασιν τὴν Παρασκευὴν μετὰ τὸ Σελαμλίκι καὶ εἰς ἐπίσημον γεῦμα τὴν αὐτὴν ἡμέραν.

Τὸ πρὸς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν τηλεγράφημα τὸ ἀνωτέρω πληροφορεῖ, ἦτο μακρότατον, περιελάμβανε δὲ ὡς ἐμάθομεν καὶ πολλὰς ἄλλας λεπτομερείας τῆς παρουσιάσεως τοῦ κ. Γρυπάρη, αἱ ὁποῖαι ὅμως δὲν εὑρέθη σύμφορον νὰ ἀνακοινωθῶσιν.

ΠΡΟΣΕΧΩΣ

ΕΙΣ ΤΟ „ΕΜΠΡΟΣ"

ΘΑΥΜΑΣΙΑΙ
ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ
Η ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ
ΤΗΣ ΠΑΡΣΥΝΑΣ
Ο ΗΡΩΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ
ΚΑΙ Η ΔΙΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΒΟΥΛΓΑΡΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΡΩΣΟΤΟΥΡΚΙΚΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ

ΠΡΟΣΕΧΩΣ

ΕΙΣ ΤΟ „ΕΜΠΡΟΣ"

ΑΙ ΕΟΡΤΑΙ ΤΗΣ ΛΑΜΙΑΣ
ΤΑ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΔΙΑΚΟΥ
ΟΙ ΑΠΑΓΓΕΛΘΕΝΤΕΣ ΛΟΓΟΙ
ΠΛΗΡΗΣ ΗΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΕΟΡΤΩΝ

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΠΕΣΤΑΛΜΕΝΟΥ ΣΥΝΤΑΚΤΟΥ ΜΑΣ

ΛΑΜΙΑ, 23 Ἀπριλίου. — Οἱ ξένοι ἀποθαυμάζουν τὴν ὡραιοτάτην διακόσμησιν τῆς πόλεως. Τὴν διακόσμησιν ταύτην ἐπέβλεψαν ἐκ μέρους τῆς δημαρχίας οἱ μαχητικοὶ κ.κ. Ἰατροῦ καὶ Παπαδημητρίου, ἐκ μέρους δὲ τῆς νομαρχίας καὶ τῆς ἑταιρίας τοῦ σιδηροδρόμου ὁ ἀρχιτέκτων κ. Λαχανοκάρδης.

Ὡραιότατα στολισμένος εἶνε ὁ μέγας στρατὼν τῆς πλατείας τοῦ Διάκου. Ἐπίσης αἱ φυλακαὶ καὶ γενικῶς ὅλη ἡ πόλις πλέει εἰς σημαίας, μύρτα καὶ εἰκόνας Διάκου περιβαλλομένας διὰ τροπαίων.

Ἡ ποδηλατικὴ ἑταιρία

Ἀφίκοντο οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς ποδηλατικῆς ἑταιρίας κ.κ. Βερέτας ἀθυπολοχαγὸς καὶ Σαΐτας μετὰ πέντε ἀθλητῶν διὰ τοὺς ἀγῶνας.

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Ποῖοι βουλευταὶ εὑρίσκονται ἐν Λαμίᾳ

ΛΑΜΙΑ. 23 Ἀπριλίου. — Βουλευταὶ παρόντες τῆς Φθιώτιδος εἶνε οἱ κ.κ. Χατζίσκος, Τράκας, Κοντογιάννης καὶ Δεδουσης. **Λοκρίδος** οἱ κ.κ. Παπαλουκᾶς, Χαλκιόπουλος, Μάστορας. **Παρνασσίδος** Σιμόπουλος καὶ Δελημπίζος. **Δωρίδος** Ἀναγνωστόπουλος. **Εὐρυτανίας** Τσιτσάρας καὶ Προβελέγγιος **Μήλου.** Ἐμπειρίκος **Ἄνδρου.** Ἐπ. Δελιγιάννης **Γορτυνίας.** Λάππας **Λεβαδείας.** Μαυρομιχάλης καὶ Ράλλης. Βλέπετε

πηγαίνει, ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸ βοηθήσῃ καὶ ἡ διέλευσις τοῦ σιδηροδρόμου διὰ τῆς πόλεως.

—Ὁ σιδηρόδρομος παντοῦ φελεῖ ὁπόθεν διέρχεται, ἀπήντησεν ὁ Βασιλεὺς καὶ πάλιν εἰς τὸν κ. Δήμαρχον. Ἡ Λαμία πολὺ ἐκαλλωπίσθη καὶ ἐρυμοτομήθη.

Η ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΑ ΣΟΦΙΑ ΚΑΙ Η ΔΕΝΔΡΟΦΥΤΕΙΑ ΕΝ ΛΑΜΙΑ

Ἡ πριγκήπισσα Σοφία εἶνε κατενθουσιασμένη ἐκ τῆς πρασινάδας τῆς πόλεως, ἔλεγε δὲ χθὲς εἰς τὸν κ. Δήμαρχον :

— Ὅπου γυρίσω δένδρα βλέπω. Ἐξακολουθήσατε τὰς φυτείας. Ἀτυχῶς εἰς τὰς Ἀθήνας ἠμποδίσθη τὸ ἔργον τῆς φιλοδασικῆς ἑνώσεως. Ἂν θέλετε νὰ μὲ θυμᾶσθε φυτεύετε δένδρα.

ΠΡΟ ΤΗΣ ΔΟΞΟΛΟΓΙΑΣ

Ἡ παράταξις ἀνὰ τὰς ὁδοὺς

Σήμερον ἀπὸ τῆς 5ης πρωϊνῆς ἡ μουσικὴ τοῦ Πυροσβολικοῦ περιῆλθεν ὁλόκληρον τὴν πόλιν παιανίζουσα τὸ ἐωθινόν. Ἀπὸ πρωΐας στρατὸς ἑτοιμάζεται διὰ τὴν παράταξιν. Ἓν τάγμα στρατοῦ παρατάσσεται κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ. Ἅπασαι αἱ ὁδοὶ βρίθουσι κόσμου ἐδῶ δὲ ἡ ὁδὸς ἡ ἄγουσα ἀπὸ τοῦ Ἀνακτόρου εἰς τὸν Ναὸν διὰ τῆς ὁποίας μέλλει νὰ διέλθῃ ἡ Β. Οἰκογένεια μεταβαίνουσα εἰς τὸν Ναόν. Ἔξωθι τοῦ Ναοῦ παρατάσσονται οἱ ἀξιωματικοί, οἱ Σύλλογοι μετὰ τῶν σημαιῶν των, τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον καὶ ὅλος ὁ ἐπίσημος ἐνταῦθα κόσμος.

Οἱ Βασιλεῖς εἰς τὸν ναὸν

Τὴν 10ην π. μ. ἐξεκίνησεν ἐκ τῶν Ἀνακτόρων ἡ Βασ. Οἰκογένεια μεταβαίνουσα εἰς τὸν ναόν. Προηγοῦνται αἱ ἅμαξαι τῶν αὐλικῶν, ἕπονται δὲ αἱ τῆς Βασ. Οἰκογενείας. Κατὰ τὴν διέλευσιν τῶν Βασιλέων τὸ πλῆθος ἐκρήγνυται εἰς ἐνθουσιώδεις ζητωκραυγάς. Ὁ Βασιλεὺς φέρει στολὴν στρατηγοῦ, ἡ Βασίλισσα λευκὴν ἐνδυμασίαν καὶ ἡ πριγκήπισσα Σοφία φαιόχρων.

Ὁ λαὸς ζητωκραυγάζων θαυμάζει τὴν ἀντοχὴν τοῦ Βασιλέως ἀνερχομένου τὰς πρὸς τὸ ὕψωμα τοῦ ναοῦ κλίμακας χωρὶς νὰ σταματήσῃ. Εἰς τὸ κάτω μέρος τῆς κλίμακος παιανίζει ἡ μουσικὴ τῆς Λαμίας.

Ὁ κ. Δήμαρχος, ὁ κ. Νομάρχης μετὰ τῶν κ. κ. Παπαδιαμαντοπούλου καὶ Βάσσου ὑποδέχονται τοὺς Βασιλεῖς εἰς τὸ μέσον τῆς κλίμακος.

Ἡ Βασίλισσα ἵσταται πρὸς στιγμὴν ὅπως ἀναπνεύσῃ κουρασθεῖσα. Εἰς τὴν θύραν τοῦ ναοῦ ὑποδέχονται τοὺς Βασιλεῖς οἱ κ. κ. Ράλλης καὶ Μαυρομιχάλης. Οἱ ἱερεῖς φέρουν τὸ Εὐαγγέλιον τὸ ὁποῖον ἀσπάζονται οἱ Βασιλεῖς.

Εἰσέρχονται καὶ ἀκολουθοῦν πάντες οἱ παρεπιδημοῦντες Βουλευταί, αἱ ἀρχαὶ καὶ οἱ ἀξιωματικοί, οἱ καθηγηταὶ κ. κ. Καζάζης καὶ Πρωτόπουλος καὶ οἱ λοιποὶ κεκλημένοι.

Μετὰ τὴν δοξολογίαν οἱ Βασιλεῖς προπέμπονται διὰ ζητωκραυγῶν.

Ζητωκραυγαὶ κάτωθεν τῶν Ἀνακτόρων

Ἐπίσης μετὰ τὴν δοξολογίαν ἡγουμένης τῆς Φιλαρμονικῆς ὁ Σύνδεσμος τῶν Τεχνοεργατῶν, ὁ Κυνηγετικὸς καὶ Μουσικὸς Σύλλογος, διέσχισαν τὰς ὁδοὺς ζητωκραυγάσαντες κάτωθεν τῶν Ἀνακτόρων.

Παρουσιάσεις εἰς τοὺς Βασιλεῖς

Εἰς τὴν Βασίλισσαν μετὰ τὴν δοξολογίαν παρουσιάσθησαν αἱ κυρίαι Μαυρομιχάλη, Δεληγεώργη, Ρώμα καὶ Δέξα.

Εἰς τοὺς Βασιλεῖς παρουσιάσθησαν οἱ ἀπόγονοι τοῦ Διάκου, Κώστας Διάκος καὶ Κασσαβέτας, ἀμφότεροι ἀ φεψιοὶ ἐξ ἀνεψιῶν ἐπ' ἀδελφῆ τοῦ ἥρωος.

Τί εἶπεν ὁ Βασιλεὺς διὰ τοὺς Βουλγάρους

Ὁ Βασιλεὺς ἐδέχθη εἰς ἀκρόασιν τοὺς κ. κ. Καζάζην καὶ Πρωτόπουλον. Ἡ Α. Μ. χαριεντιζόμενος λέγει πρὸς τὸν κ. Καζάζην:

— Τὸ ἀπόγευμα εἰς τὸν λόγον σας ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ πειράξετε κανένα.

— Βεβαίως, Μεγαλειότατε, ἀπαντᾷ ὁ κ. Καζάζης. Δὲν συνηθίζω νὰ ὁμιλῶ πειρακτικῶς. Ἐξέθηκα πολλάκις τὰς ἰδέας μου περὶ τῶν ἐθνικῶν πραγμάτων. Πρέπει νὰ ἐνισχυθῶμεν διότι οἱ Βούλγαροι ἐν Μακεδονίᾳ θρασύνονται καθημερινῶς.

— Ναί! Δὲν βλέπετε τί κάμνουν αὐτοὶ οἱ Βούλγαροι εἰς τὴν Μακεδονίαν; Εἶδον φάλαστα ὅτι Βούλγαροι ἐσκέπτοντο ν' κατακτήσουν καὶ τὴν Ἀκρόπολιν καὶ τὸ Πανεπιστήμιον.

Ὁ Διάδοχος ἐπεμβαίνων τὴν στιγμὴν αὐτὴν προσθέτει :

— Ὅσον διὰ τὸ Πανεπιστήμιον αὐτὸ εἶνε καὶ εἶνε μόνον του φωτιά. Σωστὸ καμίνι.

Τὸ ἐπεισόδιον τῶν καθηγητῶν

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ὁ Βασιλεὺς ἐνθυμήθη τὸ γνωστὸν ἐπεισόδιον τῶν καθηγητῶν κ. κ. Καλλικούνη καὶ Πεζοπούλου καὶ στρεφόμενος πρὸς τὸν κ. Πρωτόπουλον λέγει :

— Εἶσθε καὶ σεῖς εἰς τὴν συμπλοκήν; Διατί ἐσπάσατε τὰ κεφάλια σας ;

— Εἴμεθα ὅλοι Μεγαλειότατε πλὴν τοῦ κ. Φωκᾶ, ἀλλὰ δὲν ἐσπάσαμεν ὅλοι τὰ κεφάλια μας. Ἐθλίβημεν μόνον διὰ τὰ γενόμενα.

Ἡ δὲ Α.Μ. ἐπιλέγει γελῶν :

— Εἰς ἄλλην ὁμοίαν συνεδρίασιν νὰ φροντίσητε νὰ σπάσητε ὅλοι τὰ κεφάλια σας. Ἀλλὰ... καλὸ σπάσιμο!

Εἶτα ὁ Βασιλεὺς συνομιλῶν μετὰ τοῦ κ. Πρωτοπούλου, ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ διαφόρους πληροφορίας σχετικὰς μὲ τὸ Πανεπιστήμιον.

ΜΕΤΑ ΜΕΣΗΜΒΡΙΑΝ

Ἡ συγκέντρωσις τοῦ κόσμου.— Τὸ θέαμα μαγευτικώτατον.— Τὰ μεταξωτὰ δεσμὰ τοῦ Διάκου

ΛΑΜΙΑ 23 Ἀπριλίου. — Ἀπὸ τῆς 1 π. μ. ἤρχισεν ἔκτακτος κίνησις διὰ τὴν τελετὴν τῶν ἀποκαλυπτηρίων εἰς τοὺς δρόμους. Ἀπὸ τῶν ἀνακτόρων μέχρι τῆς πλατείας τοῦ Διάκου ρίπτουν μύρτα. Τὸ θέαμα εἰς τὴν πλατεῖαν καὶ τῶν κεντρικῶν ὁδῶν εἶνε γραφικώτατον. Συνωθοῦνται πλῆθη χωρικῶν, γυναικῶν, παιδίων μὲ ποικιλίαν ἑλληνικῶν ἐνδυμασιῶν. Ὅλοι διευθύνονται εἰς τὴν πλατεῖαν νὰ μαντεύσωσι τὸν σκεπασμένον διὰ μεταξωτῆς λευκῆς ὀθόνης τεράστιον ἀνδριάντα.

Ἡ πλατεῖα κεῖται εἰς ὑψηλὴν θέσιν ἐκ τῆς ὁποίας θεᾶται ἡ θάλασσα ἄνωθεν αὐτῆς διήκει πλατεῖα ἀνωφερής, ὁδὸς τριακοσίων μέτρων μήκους μέχρι τοῦ λόφου ἁγίου Λουκᾶ. Τὰ πλήθη τῶν χωρικῶν ἀπὸ τῆς δευτέρας ὥρας ἀρχίζουν πυκνώνοντα τὴν ὁδὸν ταύτην. Πανταχόθεν τῆς πόλεως σπεύδουν ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδία ἐν ἑορτασίμῳ περιβολῇ. Μία συγκίνησις μυχία κατέχει τὰς ψυχὰς πάντων ἐπὶ τῇ ἐγγιζούσῃ τελετῇ.

Αἱ ὁδοὶ ἅπασαι ἄγουσαι εἰς τὴν πλατεῖαν βρίθουσι ἐκ συρρεόντων πληθῶν. Ἀπὸ τῆς τρίτης προσέρχονται οἱ ἐπίσημοι καὶ κεκλημένοι. Ὁ στρατὸς ἀποτελεῖ τετράγωνον γύρω τῆς πλατείας, δεξιὰ τοῦ ἀνδριάντος τοῦ ὁποίου τὸ βάθρον περιβάλλεται διὰ σιδηροῦ κιγκλιδώματος, εἶναι ἡ βασιλικὴ ἐξέδρα, ἀριστερὰ οἱ ἀρχαὶ τῆς πόλεως, ἔναντι τῶν διαφόρων ἐπιτροπῶν καὶ βῆμα. Ὄπισθεν αὐτῶν τρεῖς ἐξέδραι. Ταχέως ὁ χῶρος τῆς πλατείας πληροῦται κόσμου.

Πέριξ τοῦ ἀνδριάντος

Προσέρχονται μετὰ φιλαρμονικῆς Λαμίας καὶ σημαιῶν τὰ σωματεῖα τῶν τεχνοεργατῶν, ὁ κινηγετικὸς, τῶν πτλοποιῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Κρητικῆς ἀδελφότητος Πειραιῶς καὶ τάσσονται ὄπισθεν τῆς Βασιλικῆς ἐξέδρας, δεξιὰ τοῦ ἀνδριάντος, κατόπιν δεκαπεντάς φουστανελοφόρων συμπατριωτῶν τοῦ Διάκου μετὰ κυανολεύκου, φερούσης ἐπιγραφήν.

Οἱ συμπατριῶται τοῦ Διάκου τάσσονται ὄπισθεν δεξιᾶ τῆς βασιλικῆς ἐξέδρας. Κατόπιν τεσσαράκοντα ἱερεῖς τῆς πόλεως καὶ τῆς Ἐπαρχίας στολίζουσι πενθίμως τὸ χαμόσιον καὶ ἑορτάσιμον τῆς τελετῆς. Εἶνε ἐκεῖ ἠδη ὁ Δήμαρχος, τὸ δημοτικὸν Συμβούλιον, ὅλοι οἱ βουλευταί, ὁ Νομάρχης, οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ δικαστικοί.

Οἱ ἐπίσημοι κεκλημένοι

Ἔρχεται ὁ κ. Ράλλης μετὰ τῶν κυριῶν Ρώμα, Δεληγεώργη καὶ τῶν δεσποινίδων ἀπασῶν φερουσῶν εἰς τὸν βραχίονα ταινίαν μετ' ἐπιγραφῆς «Κρήτη» ὀνόματος τοῦ ὁπλιταγωγοῦ.

Παρίστανται ἐπίσης ἀνεπισήμως ὁ κυβερνήτης τῆς «Κρήτης» κ. Ζῶτος μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν του. Κατόπιν προσέρχονται ὁ κ. Μαυρομιχάλης μετὰ τῆς κυρίας του.

Ὥρα προσεγγίζει τετάρτη. Τὸ θέαμα εἶνε πανέξοχον. Ἡ πλατεῖα κατάμεστος ἐκ ποικίλου κόσμου ὄπισθεν καὶ ἄνωθεν τοῦ ἀνδριάντος.

Ἅπασα ἡ ἀνωφερὴς ὁδὸς ἀποτελεῖ πανύψηλον τεραστίαν φυσικὴν ἐξέδραν ἐφ' ἧς ὑπέρκεινται ἀποπνικτικῶς ἐστοιβαγμέναι χιλιάδες πλήθους ἰδίᾳ τῶν χωρικῶν. Πάντες θαυμάζουσιν ἀτενίζοντες τὴν μοναδικὴν ταύτην θάλασσαν, χιλιάδων κεφαλῶν συσσωρευμένων, μόλις κινουμένων ὑπὸ τοῦ ἀποπνικτικοῦ συνωστισμοῦ. Ἡ θερμότης εἶνε ἐπαισθητή. Οὐδὲ πνοὴ ἀνέμου. Αἱ οἰκίαι τῆς πλατείας κατάμεστοι. Ὁ ὑψηλὸς στρατὼν Σαΐπᾶ κατέχεται ὑπὸ πλήθους. Πολλοὶ ἀνῆλθον εἰς τὴν στέγην.

Τῆς ἐξαισίας εἰκόνος δεσπόζει ὁ ἀνδριὰς πελώριος τοῦ ἥρωος ἀναμένοντος νὰ ἀπελευθερωθῇ ἀπὸ τὰ μεταξωτὰ δεσμά του.

Ἡ ἄφιξις τῶν Βασιλέων

Τέλος αἱ σάλπιγγες ἠχοῦσι καὶ αἱ μουσικαί.

Βοὴ ζητωκραυγῶν ἐκκωφαντικὴ ἀπὸ δεκαπέντε χιλιάδων στομάτων. Οἱ Βασιλεῖς καὶ λοιποὶ ἐπίσημοι ἀνέρχονται εἰς τὴν ἐξέδραν καὶ ἀντιχαιρετίζουν.

Ὁ δήμαρχος κ. Κρίτσας ἐπὶ ἀργυροῦ δίσκου προσφέρει αὐτοῖς ἀναμνηστικὰ μετάλλια.

Ὁ λόγος τοῦ κ. Σιμοπούλου

Ὁ κ. Σιμόπουλος πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ ἀνδριάντος ἱστάμενος πρὸ τῆς Βασιλικῆς ἐξέδρας λέγει τὰ ἑξῆς:

— Μετὰ τὸ αἴσιον πέρας τοῦ ἀγῶνος τοῦ ἡμετέρου Ἔθνους ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ἐπεβάλλετο εἰς πάντας ἡμᾶς ἀποκτήσαντας ἐξ αὐτοῦ τὰ ἀγαθὰ τῆς εὐνομίας, ἀκολουθοῦντες τὸ πανάρχαιον προπατορικὸν ἔθιμον νὰ ἐκδηλώσωμεν διὰ τῶν μνημείων τὴν ἐθνικὴν εὐγνωμοσύνην πρὸς τοὺς πεσόντας ἡρωικῶς ἐν τῷ Ἱερῷ Ἀγῶνι. Τοῦ καθήκοντος τούτου δὲν ὑστερήσαμεν πρὸς τὸν μαρτυρήσαντα ἐν τῇδε τῇ πόλει Ἀθαν. Διάκον. Δι' ἐθνικῆς εἰσφορᾶς ἐνδεικνυούσης τὸ ἐθνικὸν ἐνδιαφέρον κατωρθώθη ἡ κατασκευὴ καὶ ἐγκαθίδρυσις τοῦ ἀνδριάντος τοῦ ἥρωος. Οὕτως ἐπαναστηλοῦται γενναία ἡ μορφὴ τοῦ ἥρωος Διάκου πρὸς ἐκδήλωσιν τῆς Ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης καὶ ἐνίσχυσιν τοῦ αἰσθήματος τῆς αὐτοθυσίας ὑπὲρ τῆς Πατρίδος.

Ὡς πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς, ἥτις ἤγαγε εἰς πέρας τὸ ἔργον, λαμβάνω τὴν ὑψηλὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσω τὴν ὑμετέραν Μεγαλειότητα, ὅπως εὐδοκήσασα ἀποκαλύψῃ τὸν ἀνδριάντα τοῦ ἥρωος Διάκου κατατασσόμενον μεταξὺ τῶν ἐθνικῶν μνημείων.

Τὰ ἀποκαλυπτήρια

Ὁ Βασιλεὺς σύρει τὴν κυανόλευκον ταινίαν.

Πλήρης κατανύξεως εἶνε ἡ στιγμή, καθ' ἣν πάλλευκος ὁ ἀνδριὰς παρεδόθη εἰς τὰ ὄμματα τῶν χιλιάδων κόσμου ἐν θεωμασίᾳ στάσει λυσσώδους ἀμύνης ὑπὲρ τῶν τόπων ἐφ' ὧν ἤδη ἀναστηλοῦται ὁ ἀνδριάς. Τὸ πλῆθος ζητωκραυγάζει, αἱ μουσικαὶ παιανίζουσιν τὸν ἐθνικὸν ὕμνον.

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ κ. ΚΑΖΑΖΗ

Ὁ κ. Καζάζης ἀνέρχεται τὸ βῆμα τῆς ἐξέδρας.

«Ὅταν οἱ μάρτυρες τῆς θρησκείας, ἡ ὁποία ἔδωκεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸ ἀληθινὸν φῶς τῆς ζωῆς, ἡ ὁποία ἀπεκάλυψεν εἰς αὐτοὺς τὸ αἴσθημα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀδελφότητος, προσκαλοῦντο ν' ἀποκηρύξουν τὴν πίστιν αὐτῶν, νὰ προσκυνήσουν τὰ ψευδῆ εἴδωλα, ὅταν ἐτίθεντο πρὸ τοῦ φοβεροῦ διλήμματος, **ἢ τὴν πίστιν ἢ τὴν ζωήν**, δὲν ἐδίσταζον οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν νὰ λάβωσι τὴν ἀπόφασίν των. **Ὁ θάνατός μου ᾖ ἢ τὴ ζωή μου**, ἀλλὰ καὶ ἡ ζωὴ τῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν, τῆς ἀνθρωπότητος, ἡ ὁποία διὰ τοῦ αἵματος τούτου ἔμελλε νὰ ἐξαγνισθῇ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκετο, προσκυνοῦσα τοὺς θεοὺς τοῦ ψεύδους καὶ τῆς ἀπάτης. Ἀπὸ τὴν ὑψηλὴν ταύτην ἰδέαν κατεχόμενοι ἔθετον τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τὸν βρόχον τοῦ ὑπηλίου, ἐρρίπτοντο ἐπὶ τῆς πυρᾶς, ἐδυθίζοντο ἐντὸς ζέοντος ὕδατος, διὰ νὰ λάβωσι τὸν στέφανον τοῦ μαρτυρίου, ὅστις ἦτο καὶ ὁ στέφανος τῆς ζωῆς καὶ τῆς Ἀθανασίας. Ἀνέκφραστος ἦτο ἡ ἡδονὴ τὴν ὁποίαν ἠσθάνοντο. Χωρὶς στεναγμὸς νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὰ στήθη, χωρὶς δάκρυ νὰ χυθῇ ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑφίσταντο τὸ φοβερὸν μαρτύριον τοῦ θανάτου, καὶ ἡ ψυχή των ἀπαστράπτουσα ἀπὸ ἀκτίνας χαρᾶς ἄφινε τὸν γῆϊνον τοῦτον κόσμον, πετῶσα εἰς τὰ ἐπουράνια, εὐτυχὴς διότι κατώρθωσε μὲ τὸ μαρτύριόν της νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν βασιλείαν τῆς ἀληθείας καὶ τῆς δικαιοσύνης.

Τοιαύτην ἀναμφιβόλως ἠσθάνεσο χαράν, ἀνεκτίμητε ἀρματωλὲ τῆς Ρούμελης, λευΐτα τῆς θρησκείας καὶ τῆς πατρίδος, πολεμιστὰ τῆς δικαιοσύνης, τὴν στιγμὴν ἐκείνην, κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ σῶμά σου ἐρρίπτετο ἐπὶ τῆς πυρᾶς τοῦ μαρτυρίου. Ἀλλ' ἡ χαρὰ αὕτη διὰ σὲ ἦτο μεμιγμένη μὲ θλῖψιν· θνήσκων ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος πρὸ τῆς ὥρας, πρὶν ἡ φωτίσῃ αὐτὴν ἄπλετον τὸ φῶς τῆς ἐλευθερίας, πρὸ τῆς ἀποπερατώσεως τοῦ μόλις ἀρξαμένου μεγάλου ἀγῶνος, ἐλυπεῖσο κατὰ τὴν τελευταίαν τῆς ζωῆς σου στιγμὴν διὰ τοῦτο καὶ μόνον —ὅτι δὲν ἠδύνασο καὶ σὺ νὰ συντελέσῃς μέχρι τέλους εἰς τὴν ἐθνικήν της ἀποκατάστασιν.

Τὸ μαρτύριον τοῦ Διάκου

«Φεῦ! ὡραῖος ὡς ὁ Ἀπόλλων εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ ὄρους τοῦ ὁποίου εἶδες τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ἀκατάβλητος ὡς ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ παλαιὸς βασιλεὺς τοῦ τόπου τούτου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐγείρεται τὸ ὁμοίωμά σου, ἐξηρανίσθης πρὸ τῆς ὥρας τῶν ἀγώνων καὶ τῶν θριάμβων. Ἡ ψυχή σου δὲν ἐδειλίασε, δὲν ἐκάμφθη· ἐλυπήθη μόνον —καὶ τὴν λύπην αἰσθανόμεθα πάντες οἱ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην πρὸ τοῦ ἀνδριάντος σου συνηθροισμένοι— διότι ἀφῆκε τὸν κόσμον τοῦτον πρὸ τῆς ὥρας, πρὸ τῆς νίκης, πρὸ τῆς ἐπιτυχίας.

Γιὰ 'δὲς καιρὸ ποὺ διάλεξε
ὁ χάρος νὰ μὲ πάρῃ
Τώρα π' ἀνθίζουν τὰ κλαριὰ
καὶ βγάν' ἡ γῆ χορτάρι.

Γιὰ 'δὲ καιρὸς ποὺ ἀφίνω τὴν ζωήν· ἀνθίζουν καὶ πάλιν τὰ κλαδιὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ οἱ καρποὶ αὐτῶν θὰ μετεμορφωθῶσιν εἰς ἥρωας καὶ προμάχους τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος. Ἀναγαλλιάζει καὶ πάλιν ἡ ἑλληνικὴ γῆ· ἀρχίζει νὰ χορταριάζῃ, νὰ γονιμοποιεῖται τὸ ἔδαφός της. Καὶ ἐγὼ ἀφίνω τὴν ζωὴν τοιαύτην ὥραν, ἐνῷ ἡ πατρίς μου ἀναγεννᾶται. Τοιαύτη ἦτο ἡ μυστηριώδης σκέψις, ἀλλὰ καὶ ἡ θλῖψις καὶ ὁ στεναγμὸς τοῦ μαρτυροῦντος ἐπὶ τῆς πυρᾶς τῆς ὀδύνης, καθ' ἣν στιγμὴν ἐξέβαλλε τὴν τελευταίαν κραυγήν. Γιὰ 'δὲ καιρὸς ποὺ διάλεξεν ὁ Χάρος νὰ μὲ πάρῃ
τώρα π' ἀνθίζουν τὰ κλαριὰ καὶ βγάν' ἡ γῆ χορτάρι

. . . . . .

Ἀθάνατε πολεμιστὰ τῆς Ἀλαμάνας, τοῦ ὁποίου τὸ τραγικὸν μαρτύριον μέλλει νὰ διεγείρῃ ὁ ἀνδριὰς οὗτος! Συναγωνιστὰ τοῦ Δυοβουνιώτου καὶ τοῦ Πανουργιᾶ τοῦ Τράκα καὶ τοῦ συγχρόνως ἡρωικῶς πεσόντος Ἡσαΐου. Ἀποκάλυψον κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην εἰς πάντας τοὺς ἐνταῦθα συνηθροισμένους καὶ δι' ἡμῶν εἰς ἅπαν τὸ παρεκτραπὲν κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους καιροὺς ἑλληνικὸν γένος, ἀποκάλυψον τὸ ἀπόρρητον τῆς ἰδέας, ἡ δύναμις τῆς ὁποίας ἐνεψύχου τὴν γενεὰν μεταξὺ τῶν πρωτοστατῶν καὶ τῶν πρωτομαρτύρων τῆς ὁποίας κατεστάλθης ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ζωῆς σου. Διηγήσου εἰς ἡμᾶς τὰ ὄνειρά σας, τοὺς πόθους σας, τὰ πάθη σας, τὰ μίση σας. Ἐξήγησον τὸ μυστικὸν τῆς νίκης καὶ τῆς ἐπιτυχίας.

***

«Ἐρχόμεθα νὰ σὲ τιμήσωμεν, νὰ σὲ στεφανώσωμεν, ἀλλὰ καὶ νὰ φωτισθῶμεν, νὰ διδαχθῶμεν ἀπὸ σέ, νὰ ἐνδυναμωθῶμεν ἐν τῇ κλονιζομένῃ ἡμῶν πίστει. Ἀρματωλὲ τοῦ Παρνασσοῦ καὶ τῆς Οἴτης συγχώρησον τοὺς ἀπογόνους σου, ἂν ἐφάνησαν μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν κατώτεροι σοῦ καὶ τῶν συναγωνιστῶν σου. Ἐκουράσθημεν ἴσως ἀπεδειλιάσαμεν πρὸ τοῦ μεγαλείου τοῦ ἔργου σας καὶ διὰ τοῦτο ἐδείχθημεν ἀνάξιοι υἱοὶ μεγάλων προγόνων.

Ἀλλ' ἔστε βέβαιοι ὅτι τὸ ἑλληνικὸν γένος ἂν ἐκουράσθη, δὲν ἀπεκοιμήθη καθ' ὁλοκληρίαν· βλέπει ὄνειρα ἀγώνων προγονικῶν, θυσιῶν, δόξης.

Ποῦ εἶναι ἡ ἑλληνικὴ νεότης; Βλέπω περὶ ἐμὲ τοὺς ἀντιπροσώπους της. Λάβετε νεοροὶ ἐλέλπιδες καὶ ἐπίλεκτοι τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου ἐπιτελεῖς, λάβετε μίαν ἀκτῖνα ζωῆς καὶ πίστεως τὴν καταυγάζουσαν τὸ μέτωπον τοῦ ἀγγελομόρφου ἥρωος Ἀθανασίου Διάκου, σκορπίσατε αὐτὴν καθ' ἅπαν τὸ ἑλληνικὸν γένος νὰ τὸ φωτίσῃ, νὰ τὸ θερμάνῃ, νὰ τὸ γοητεύσῃ. Δρέψατε ἄνθη ἀπὸ τὰ στενὰ τῶν Θερμοπυλῶν, ἀπὸ τὸ γεφύρι τῆς Ἀλαμάνας, χύσατε ἐντὸς κάλπης τὰ δάκρυά σας, δάκρυα πίστεως καὶ ἐλπίδος, καὶ στείλατε πάντα ταῦτα πανταχοῦ ὅπου ἀγειροπολεῖ ἡ ἑλληνικὴ ψυχὴ μεγαλεῖον ἐλευθέρας πατρίδος. Ἔσεται τοῦτο ἐπιτακτικὴ πρόσκλησις πρὸς παρασκευήν, πρὸς ἐργασίαν, πρὸς ἐκτέλεσιν ἱεροῦ καθήκοντος. Παλαιοὶ καὶ νέοι ἐχθροὶ ἐπαπειλοῦσιν ἡμᾶς, κινδυνεύουσιν αἱ ἐθνικαὶ ἀκροπόλεις· ἡ ἑλληνικὴ ἰδέα καταδιώκεται καὶ ἐπιβουλεύεται. Τίς ἄλλος δύναται νὰ διεκδικήσῃ αὐτήν, νὰ περισώσῃ, νὰ τιμήσῃ καὶ νὰ δοξάσῃ; Τὸ βροντοφανὲς τὸ πρὸ ἡμῶν κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἀποκαλυφθὲν ὁμοίωμα τοῦ μεγάλου ἥρωος καὶ μάρτυρος τῆς ἑλληνικῆς παλιγγενεσίας.

Τὰ ἔθνη δὲν δοξάζονται οὐδὲ μεγαλουργοῦσιν ἄλλως ἢ διὰ τῆς ἀφοσιώσεως πρὸς τὴν ἱερὰν ἰδέαν αὐτῆς, ἥτις εἶνε ἡ κατ' ἐξοχὴν συνθετικὴ δύναμις τῆς ἱστορικῆς αὐτῶν ἐν τῷ μέλλοντι ἐργασίας. Ἡ ἀφοσίωσις αὕτη εἶνε ἡ ἐθνικὴ πίστις. Ταύτην διδάσκει ἡμᾶς ὁ ἐν τῷ χάρῳ τούτῳ ἀνυψούμενος ἥρως, ταύτην ἐπιδεδειωῦσι τὰ παραδείγματα ἀνδρῶν οἵτινες διὰ τῆς πίστεως αὐτῶν καὶ τῆς ἐθελοθυσίας συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀνέγερσιν ἐκ τῶν ἐρειπίων τοῦ παρελθόντος, τοῦ μεγάλου οἰκοδομήματος τῆς παλιγγενεσίας. Ἀνεγεννήθη ἡ Ἑλλὰς, ἐπέβλε τὴν ἀναγνώρισιν τῆς ἀναγεννήσεώς της εἰς φίλους καὶ εἰς ἐχθρούς.

Πῶς ἐνελίχθη τοῦτο; Οὐχὶ διὰ τῆς ἀπραγμοσύνης, οὐχὶ διὰ τοῦ ἡσυχασμοῦ, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐργασίας, διὰ τῶν ἀγώνων, διὰ τῶν θυσιῶν, διὰ τῆς ὑπερφυοῦς ἐκείνης πίστεως, ἐξ ἧς ἀπέρρευσαν τὰ μεγίστα τῶν κατορθωμάτων καὶ αἱ ἱερώτατα τῶν θυσιῶν τοῦ ἀγῶνος τῆς ἀπελευθερώσεως. Ἡ πίστις αὕτη ἀνεβίβασε τὸν Πατριάρχην εἰς τὴν ἀγχόνην, ἐνέπνευσε τὸ Χάνι τῆς Γραβιᾶς καὶ τὸ Μεσολόγγι, αὕτη ἐνίσχυσε τοὺς ἥρωας τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Στερεᾶς, τοὺς μεγάλους θαλασσομάχους, πάντας τοὺς πρωτοστάτας καὶ θεμελιωτὰς τῆς ἑλληνικῆς Πατρίδος, οἱ ἐπὶ γένους ἀθάνατοι πολεμιστὰ τῆς Ἀλαμάνας, συνεχίζοντα ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν τὸ μέγα, τὸ μοναδικὸν δρᾶμα τῶν Θερμοπυλῶν.

***

«Κλίνωμεν τὸ γόνυ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην πρὸ τοῦ ὁμοιώματος τοῦ ἥρωος. Ἂς ὁρκισθῶμεν πάντες πρὸ αὐτοῦ, μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἐπίσημοι καὶ ἀνεπίσημοι. Τὴν κληρονομίαν ἣν κατέλιπον οἱ ἱδρυταὶ τοῦ ἐλευθέρου τούτου κράτους, θέλομεν προσπαθήσει, τοῖς οἰκείοις αὐτῶν παραδείγμασιν ἀκολουθοῦντες νὰ καταστήσωμεν μεγαλειτέραν, εὐγενεστέραν, τιμιωτέραν. Ἡ ἑλληνικὴ ψυχή, ἡ τοσοῦτον δοκιμασθεῖσα καὶ ταλαιπωρηθεῖσα κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον καιρόν, δὲν ἀπηυδησε, δὲν ἀπηλπίσθη, δὲν ἐκουράσθη. Ἐγρηγορεῖ, περισυλλέγεται, καραδοκεῖ. Ἔθνος οἷον τὸ ἑλληνικὸν, ἔχον ἔνδοξον ἱστορίαν αἰώνων, πολλάκις δοκιμασθὲν, πολλάκις κακουχηθὲν καὶ ὑποκύψαν, ἀναγεννηθὲν αὖθις ἀπὸ μακρᾶς ἱστορικῆς ἀρενείας, δὲν δύναται παρὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ μέγα ἔργον οὗ πρὸ αἰῶνος μόλις αὖθις κατῄρξατο ὑπὸ τοσοῦτον μεγάλους καὶ γενναίους οἰωνούς.

Ἐπικαλούμεθα παρὰ σοῦ καὶ παρὰ τῶν συναγωνιστῶν σου τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἐθνικῆς πίστεως μεγαλόψυχε πολεμιστὰ τῆς Ἀλαμάνας. Ἀπὸ τὸν ἡρωϊσμόν σας, ἀπὸ τὰς θυσίας σας, ἀπὸ τὸ μαρτύριόν σας ἀπεκαλύφθη ἀριπρεπὴς ἡ ἑλληνικὴ παλιγγενεσία, ἐθεμελιώθη καὶ πάλιν ἡ νέα ἑλληνικὴ πατρίς. Δὲν θὰ ἐγκαταλίπωμεν αὐτήν, δὲν θὰ ἀδιαφορήσωμεν, θὰ διεκδικήσωμεν τὰ δίκαια αὐτῆς κατὰ παντὸς ἐπιβούλου. Θὰ πράξωμεν τοῦτο μὲ τὴν ἱερὰν πεποίθησιν τὴν ὁποίαν δημιουργεῖ τὸ δίκαιον τῆς ἑλληνικῆς φ